ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1991

Vyhlásené: 31.07.1991 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

288

PŘEDSEDNICTVO ČESKÉ NÁRODNÍ RADY

vyhlašuje úplné znění zákona České národní rady č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení, jak vyplývá ze změn a doplnění provedených zákonem České národní rady č. 125/1990 Sb., zákonem České národní rady č. 210/1990 Sb., zákonem České národní rady č. 425/1990 Sb., zákonem České národní rady č. 459/1990 Sb., zákonem České národní rady č. 9/1991 Sb. a zákonem České národní rady č. 144/1991 Sb.

ZÁKON České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ
ORGÁNY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ A JEJICH ÚKOLY

§ 1
Orgány sociálního zabezpečení

(1) Orgány státní správy České republiky na úseku sociálního zabezpečení jsou:

a) ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky,

b) Česká správa sociálního zabezpečení,

c) okresní správy sociálního zabezpečení,

d) okresní úřady,

e) ministerstvo vnitra České republiky a ministerstvo spravedlnosti České republiky ve věcech stanovených zákonem o sociálním zabezpečení.[1])

(2) Na úseku sociálního zabezpečení vykonávají působnost též obce.

(3) Sociální zabezpečení podle tohoto zákona zahrnuje:

a) nemocenské pojištění a nemocenské zabezpečení (dále jen „nemocenské pojištění“),[2])

b) důchodové zabezpečení,[3])

c) sociální péči,[4])

d) rodičovský příspěvek.[5])

§ 2
Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky

(1) Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky (dále jen „ministerstvo“)

a) řídí a kontroluje výkon státní správy v sociálním zabezpečení,

b) řídí Českou správu sociálního zabezpečení,

c) zajišťuje úkoly vyplývající z mezinárodních smluv v sociálním zabezpečení,

d) zajišťuje úkoly související s dalším rozvojem sociálního zabezpečení,

e) organizuje v součinnosti s okresními úřady náhradní rodinnou péči,

f) může zřizovat a spravovat zařízení sociální péče a ústavy sociální péče, které vykonávají diagnostickou službu,

g) plní funkci dozoru nad poskytováním sociálních služeb organizacemi a občany[6]) a ukládá opatření k odstranění zjištěných závad.

(2) Ministerstvo zřizuje jako své orgány posudkové komise, které posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního a odvolacího řízení správního, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku posudkové komise okresní správy sociálního zabezpečení.

(3) Ministerstvo pověří jinou okresní správu sociálního zabezpečení, aby její posudková komise posoudila zdravotní stav a pracovní schopnost občana v případě, že se posudkové komise příslušné okresní správy sociálního zabezpečení staly nezpůsobilé jednat vyloučením svých členů pro podjatost.

(4) Ministr práce a sociálních věcí České republiky může odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení a může pověřit správy sociálního zabezpečení, aby odstraňovaly tvrdosti v jednotlivých případech.

§ 3
Česká správa sociálního zabezpečení

Česká správa sociálního zabezpečení

a) odpovídá za účelné vynakládání prostředků na sociální zabezpečení, s nimiž hospodaří, zejména z hlediska zajištění oprávněných potřeb občanů,

b) řídí a kontroluje činnost okresních správ sociálního zabezpečení,

c) spolupracuje s příslušnými odborovými orgány při plnění úkolů v sociálním zabezpečení,

d) plní další úkoly stanovené tímto zákonem.

§ 4
Okresní správy sociálního zabezpečení

(1) Okresní správy sociálního zabezpečení se zřizují pro obvody, které jsou shodné s územními obvody okresních úřadů.

(2) Na území hlavního města Prahy vykonáva působnost okresní správy sociálního zabezpečení Pražská správa sociálního zabezpečení.

(3) Okresní správy sociálního zabezpečení plní v rámci své působnosti úkoly stanovené tímto zákonem, pokud není jinými obecně závaznými právními předpisy[7]) stanoveno, že tyto úkoly plní jiný orgán.

(4) Okresní správy sociálního zabezpečení spolupracují s odborovými orgány na území okresu i v organizacích při plnění úkolů v sociálním zabezpečení.

§ 4a
Obce a okresní úřady

(1) Obce a okresní úřady poskytují dávky a služby a plní další úkoly sociální péče, pokud není v tomto zákoně nebo v zákoně o sociálním zabezpečení stanoveno, že dávky a služby poskytuje jiný orgán. Přitom spolupracují se správami sociálního zabezpečení.

(2) Obce a okresní úřady při poskytování dávek a služeb sociální péče podle odstavce 1 poskytují občanům a organizacím odbornou pomoc.

(3) Obce a okresní úřady kontrolují, jak občané a organizace plní povinnosti vyplývající pro ně z předpisů upravujících sociální péči.

§ 5
Zvláštní orgán okresního úřadu

(1) Přednosta okresního úřadu zřizuje jako zvláštní orgán[8]) komisi péče o rodinu a děti (dále jen „komise“).

(2) Přednosta okresního úřadu jmenuje a odvolává předsedu komise, jeho zástupce a ostatní členy komise z řad členů některých obecních zastupitelstev a dalších občanů, kteří spolupůsobí při péči o rodinu a děti, zejména pedagogů a psychologů, dětských, dorostových a ženských lékařů. Tajemníka komise jmenuje a odvolává z řad odborných pracovníků sociální péče o rodinu a děti.

(3) Členové komise a občané přizvaní k jednání komise jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se v souvislosti s jednáním dozvěděli.

§ 6

zrušen

ČÁST DRUHÁ
PŮSOBNOST SPRÁV SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ, OBCÍ A OKRESNÍCH ÚŘADŮ V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

HLAVA PRVNÍ
PŮSOBNOST SPRÁV SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

§ 7
Působnost České správy sociálního zabezpečení

Česká správa sociálního zabezpečení

a) rozhoduje

1. o dávkách důchodového zabezpečení, pokud není v tomto zákoně nebo v zákoně o sociálním zabezpečení stanoveno, že o nich rozhoduje jiný orgán sociálního zabezpečení, a zařizuje výplaty těchto dávek,
2. o odvoláních ve věcech, v nichž v prvním stupni rozhodla okresní správa sociálního zabezpečení,
3. o odstranění tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, pokud toto rozhodování jí bylo v jednotlivých případech svěřeno,

b) rozděluje poukazy na lázeňskou péči a kontroluje její poskytování,

c) jedná před soudem v řízení o přezkoumání rozhodnutí ve věcech sociálního zabezpečení,

d) plní úkoly vyplývající z mezinárodních smluv při výplatě dávek sociálního zabezpečení.

§ 8
Působnost okresních správ sociálního zabezpečení

Okresní správy sociálního zabezpečení

a) rozhodují

1. ve sporných případech o vzniku a zániku nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení,
2. o sociálním důchodu, o jeho zvýšení pro bezmocnost, o výchovném k němu a o příplatku k výchovnému a zařizují jejich výplatu,
3. ve sporných případech o přiznání nebo nepřiznání dávky nemocenského pojištění, o jejím odnětí nebo snížení, o zastavení její výplaty a o jejím přiznání v menším než požadovaném rozsahu,
4. ve sporných případech o přiznání nebo nepřiznání rodičovského příspěvku, o jeho odnětí nebo snížení, o zastavení jeho výplaty a o jeho příznání v menším než požadovaném rozsahu,
5. o rodičovském příspěvku osob, které nejsou výdělečně činné, a zařizují jeho výplatu,
6. o vrácení přeplatku na dávce nemocenského pojištění a rodičovském příspěvku,
7. o dobrovolných dávkách nemocenského pojištění včetně lázeňské péče,
8. o pojistném a přirážce k němu včetně penále z prodlení,
9. o uznání invalidity nebo částečné invalidity při přechodu z pracovní neschopnosti do invalidity (částečné invalidity) z podnětu lékařské poradní komise,
10. o přiznání vdoveckého příspěvku a zřizují jeho výplatu,
11. o zaopatřovacím příspěvku a zařizují jeho výplatu,
12. o náhrade příjmu při vojenském cvičení osob samostatně výdělečně činných a zařizují jeho výplatu,
13. o příspěvku na úhradu za užívání bytu vojáka a zařizují jeho výplatu,
14. o pohřebném při úmrtí nepracujícího důchodce, popřípadě jeho rodinného příslušníka a o podpoře při narození dítěte důchodkyni nebo manželce, popřípadě jiné rodinné příslušnici nepracujícího důchodce a zařizují jejich výplatu,
15. o změněné pracovní schopnosti a o změněné pracovní schopnosti s těžším zdravotním postižením, popřípadě o tom, že občan se nepovažuje za občana se změněnou pracovní schopností, jestliže se nepodrobil vyšetření zdravotního stavu nebo jinému odbornému vyšetření a byl na tuto možnost upozorněn,
16. o pokutách a penále za neplnění povinností organizací v sociálním zabezpečení,
17. o započtení celého kalendářního roku do doby zaměstnání před 1. lednem 1976, jestliže člen jednotného zemědělského družstva neodpracoval stanovený počet pracovních dnů, popřípadě jinak určený pracovní úvazek,
18. o tom, komu se mají vyplácet dávky nemocenského pojištění, jestliže výplatu do rukou dosavadního příjemce se nedosahuje účelu, pro který jsou určeny,
19. o dávkách, které se podle předpisů o nemocenském pojištění zaměstnanců poskytují uchazečům o zaměstnání, a zařizují jejich výplatu,

b) řídí provádění nemocenského pojištění v organizacích, v nichž se vyplácejí dávky nemocenského pojištění,

c) kontrolují

1. provádění nemocenského pojištění a hospodaření s jeho prostředky v organizacích, v nichž se vyplácejí dávky nemocenského pojištění,
2. plnění povinností občanů a organizací v sociálním zabezpečení,

d) navrhují České správě sociálního zabezpečení započet dob zaměstnání a náhradních dob ve sporných případech,

e) provádějí nemocenské pojištění

1. osob samostatně výdělečně činných,
2. pracovníků malých závodů,
3. občanů se změněnou pracovní schopností připravujících se pro pracovní uplatnění,
4. studentů a žáků, kteří studují na vysokých nebo středních školách v zahraničí, pokud k jeho provádění není příslušný jiný orgán,

f) plní úkoly v důchodovém řízení stanovené prováděcím předpisem,

g) vedou evidenční listy důchodového zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné,

h) sepisují žádosti o dávky důchodového zabezpečení v případech stanovených předpisy o sociálním zabezpečení,

i) opatřují a předkládají podklady pro rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o dávkách důchodového zabezpečení,

j) vedou potřebnou statistiku a účetní evidenci předepsanou v sociálním zabezpečení,

k) odpovídají v rámci své působnosti za účelné vynakládání prostředků na sociální zabezpečení, s nimiž hospodaří,

l) poskytují občanům a organizacím odbornou pomoc ve věcech sociálního zabezpečení,

m) odstraňují tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, pokud jim bylo v jednotlivých případech svěřeno, a navrhují odstranění tvrdosti v ostatních případech,

n) zřizují pro účely posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti občanů posudkové komise, které posuzují

1. invaliditu nebo částečnou invaliditu,
2. bezmocnost,
3. dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte,
4. zda je dítě dlouhodobě těžce zdravotně postižené a vyžaduje mimořádnou péči nebo mimořádnou péči zvlášť náročnou,
5. zda si občan může zvýšit vzhledem ke svému zdravotnímu stavu životní úroveň vlastní prací,
6. zda občan v krátké době po uplynutí podpůrčí doby pravděpodobně nabude opět pracovní schopnost, a to i k jinému zaměstnání,
7. zda jde o občana se změněnou pracovní schopností, popřípadě o občana se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením,
8. zda jde o občana těžce zdravotně postiženého a druh a stupeň tohoto postižení.

§ 9

Místní příslušnost okresních správ sociálního zabezpečení v nemocenském pojištění se řídí

a) místem útvaru organizace (závodu, malého závodu, zemědělského družstva), ve kterém je vedena evidence mezd, jde-li o působnost vedenou v § 8 písm. b), c) a e) č. 2,

b) místem trvalého pobytu občana, jde-li o působnost uvedenou v § 8 písm. e) č. 1, 3 a 4.

§ 10

zrušen

§ 11

zrušen

§ 12

zrušen

§ 13

zrušen

HLAVA DRUHÁ
PŮSOBNOST OBCÍ A OKRESNÍCH ÚŘADŮ NA ÚSEKU SOCIÁLNÍ PÉČE

Díl první

§ 14

(1) Obce a okresní úřady organizují a poskytují sociální péči občanům v rozsahu stanoveném tímto zákonem. Za tím účelem ve spolupráci se státními orgány, občanskými sdruženími, církvemi, charitativními a jinými organizacemi a jednotlivci vyhledávají občany, kteří potřebují sociální péči. Pokud poskytování služeb a dávek, které je třeba těmto občanům poskytnout, není v působnosti obce, upozorní na tyto občany okresní úřad, popřípadě jim poskytnutí dávek a služeb zprostředkuje.

(2) Obec může ve své samostatne působnosti poskytovat občanům, kteří se ocitli v mimořádně nepříznivých sociálních podmínkach, jednorázový peněžitý příspěvek. O poskytnutí tohoto příspěvku uvědomí příslušný pověřený obecní úřad, popřípadě příslušný okresní úřad.

(3) Okresní úřad, popřípadě obec v přenesené působnosti poskytne v předem dohodnutém rozsahu organizacím a občanům poskytujícím sociální služby příspěvky na úhradu nákladů za tyto služby.[6])

(4) Okresní úřad (obec) sleduje úroveň poskytovaných sociálních služeb, kontroluje hospodaření s poskytnutými příspěvky, vyžaduje jejich vyúčtování a vrácení v případě, jestliže byly použity v rozporu s účelem, na který byly poskytnuty.

Díl druhý
Péče o rodinu a děti

Působnost obcí

§ 15

(1) Obec v samostatné působnosti rozhoduje

a) o umístění matky s dítětem, popřípadě těhotné ženy do domova pro matky s dětmi, který spravuje, a o úhradě za služby v něm poskytované,

b) o přijetí dítěte do stanice pečovatelské služby pro děti, kterou spravuje, a o úhradě za služby v ní poskytované.

(2) Obec v přenesené působnosti

a) rozhoduje

1. o výchovných opatřeních podle zvláštních předpisů,[9])
2. o poskytování pečovatelské služby, kterou zabezpečuje, a o úhradě za ni,

b) provádí dohled nad nezletilým, pokud ho sama stanovila,

c) spolupůsobí při provádění výchovných opatření uložených soudem nebo okresním úřadem a sleduje jejich účinnost,

d) chrání děti před škodlivými vlivy, které ohrožují jejich řádnou výchovu,

e) poskytuje dětem v naléhavých případech okamžitou pomoc,

f) navrhuje orgánu příslušnému k rozhodování o přídavcích na děti, aby v odůvodněných případech zastavil výplatu této dávky oprávněnému příjemci,[10])

g) oznamuje soudům a jiným státním orgánům na jejich žádost skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodování ve věcech výchovy a výživy dětí,

h) oznamuje okresnímu úřadu, kterým rodinám, dětem a těhotným ženám je třeba poskytnout sociální péči, a spolupůsobí při jejím poskytování,

ch) vyhledává a doporučuje okresnímu úřadu občany vhodné stát se osvojiteli, opatrovníky nebo pěstouny,

i) organizuje výchovu občanů k partnerským vztahům a rodinnému životu,

j) navrhuje okresnímu úřadu občany vhodné za důvěrníky péče o děti.

§ 16

Pověřený obecní úřad[11]) dále rozhoduje

a) o poskytování peněžitých a věcných dávek nezaopatřeným dětem, rodičům nezaopatřených dětí a těhotným ženám,

b) o poskytování peněžitých dávek rodičům, kterým se současně narodily tři nebo více dětí,

c) o poskytování příspěvku na rekreaci dětí důchodce.

§ 17

zrušen

§ 18

zrušen

Působnost okresních úřadů

§ 19

Okresní úřad

a) rozhoduje

1. v naléhavých případech o okamžitém umístění dítěte do náhradní výchovy nahrazující výchovu rodičů na dobu, než rozhodne soud,[12])
2. o poskytování příspěvku na výživu dítěte[13]) a dalších účelových peněžitých a věcných dávek, které stanoví prováděcí předpis,
3. o poskytování bezúročných půjček,
4. o umístění matky s dítětem, popřípadě těhotné ženy do domova pro matky s dětmi, který spravuje, a o úhradě za služby v něm poskytované,
5. o přijetí dítěte do stanice pečovatelské služby pro děti, kterou spravuje, a o úhradě za služby v ní poskytované,

6. o výchovných opatřeních podle zvláštních předpisů,[9]) neučinila-li tak obec nebo soud,
7. o poskytování pečovatelské služby, kterou zabezpečuje, a o úhradě za ni,
8. o dalších opatřeních podle zvláštních předpisů,[14])

b) vykonává funkci opatrovníka nezletilých,[15])

c) provádí dohled nad nezletilým, pokud byl jím nebo soudem stanoven,[16])

d) sleduje vývoj dětí, které byly umístěny do výchovy jiných občanů než rodičů a spolupůsobí při organizování náhradní rodinné péče o děti,

e) navrhuje soudu nařízení ústavní výchovy,[17]) omezení, popřípadě zbavení rodičovských práv[18]) a zrušení ústavní výchovy a výchovných opatření uložených soudem,

f) pečuje o to, aby děti, které byly propuštěny z ústavní nebo ochranné výchovy nebo mladiství, kteří byli propuštěni z výkonu trestu odnětí svobody, byli přijati do škol nebo zařazeni do vhodné přípravy na povolání nebo do pracovního poměru, popřípadě aby byli vhodně ubytováni,

g) účastní se trestního řízení proti mladistvým,[19])

h) vede evidenci obtížně vychovatelných dětí a spolupracuje při jejich výchově,

ch) podává zprávy soudu o skutečnostech potřebných pro rozhodování o výchově a výživě dětí,

i) umožňuje výchovu občanů k partnerským vztahům a rodinnému životu,

j) poskytuje výchovnou, poradenskou a psychoterapeutickou péči manželům, rodičům, dětem a těhotným ženám při řešení jejich rodinných, osobních a sociálních problémů,

k) spolupracuje s ústavy pro výkon vazby a nápravně výchovnými ústavy pro mladistvé a se zařízeními, v nichž se vykonává ústavní nebo ochranná výchova,

l) spolupracuje s orgány obcí, se státními orgány, školami, školskými a zdravotnickými zařízeními, občanskými sdruženími, církvemi, charitativními a jinými organizacemi.

§ 20

zrušen

§ 21

Komise péče o rodinu a děti okresního úřadu

a) rozhoduje
   1. o výchovných opatřeních podle zvláštních předpisů,[9]) neučinila-li tak obec,
   2. o poskytnutí odměny pěstounu, je-li jím prarodič dítěte svěřeného do pěstounské péče,[20])
   3. o odvolání proti rozhodnutí obce o uložení výchovných opatření podle zvláštních předpisů,[9])

b) koordinuje činnost orgánů působících v péči o rodinu a děti ve svém územním obvodu.

§ 22

zrušen

§ 23

zrušen

§ 24

zrušen

§ 25

zrušen

§ 26
Oprávnění občanů působících v péči o rodinu a děti

Při plnění svých úkolů jsou pověření členové a pracovníci orgánů obcí a okresních úřadů, důvěrníci péče o děti, občané pověření dohledem a jiní dobrovolní spolupracovníci oprávněni navštívit dítě a rodinu v bytě nebo tam, kde tráví volný čas, dítě ve škole, mladistvého na pracovišti; mají též právo požadovat od všech zúčastněných orgánů, organizací a občanů potřebné informace a vysvětlení.

Díl třetí
Péče o občany konající službu v ozbrojených silách

§ 27

zrušen

Díl čtvrtý
Péče o občany se změněnou pracovní schopností

§ 28

zrušen

§ 29

zrušen

§ 30

zrušen

§ 31

zrušen

Díl pátý
Péče o těžce zdravotně postižené občany

Působnost obcí

§ 32

(1) Obec v samostatné působnosti

a) rozhoduje o přijetí do ústavů sociální péče, které spravuje, o ukončení pobytu v nich, o přemístění do jiných ústavů, které spravuje, o úhradě služby v ústavech poskytované a o případné úhradě za služby poskytované v ostatních zařízeních sociální péče, pokud je spravuje,

b) zabezpečuje účast těžce zdravotně postižených občanů na společném stravování,

c) napomáhá zapojení těžce zdravotně postižených občanů do kulturního a společenského života,

d) podílí se na řešení otázek bydlení těžce zdravotně postižených občanů.

(2) Obec v přenesené působnosti rozhoduje

a) o poskytování příspěvku na společné stravování,

b) o poskytování pečovatelské služby, kterou zabezpečuje, a o úhradě za ni,

c) o poskytování jednorázových peněžitých a věcných dávek, s výjimkou dávek, o nichž rozhoduje okresní úřad podle § 34 písm. a) až e).

§ 33

Pověřený obecní úřad[11]) dále rozhoduje

a) o poskytování opakujících se peněžitých dávek, zejména příspěvku na dietní stravování, příspěvku při péči o blízkou a jinou osobu a příspěvku, je-li jeho poskytování odůvodněno mimořádnými potřebami občana,

b) o poskytování příspěvku na rekreaci a příspěvku na lázeňskou péči.

§ 34
Působnost okresních úřadů

Okresní úřad rozhoduje

a) o poskytování příspěvků na opatření zvláštních pomůcek občanům s těžkými vadami nosného nebo pohybového ústrojí, nevidomým a neslyšícím občanům,

b) o poskytování příspěvků na koupi, na celkovou opravu a na provoz motorového vozidla a na úhradu pojistného,

c) o poskytování příspěvků na úpravu motorového vozidla na ruční ovládání občanům s těžkými vadami nosného nebo pohybového ústrojí,

d) o poskytování příspěvků na úpravu bytu občanům s těžkými vadami nosného nebo pohybového ústrojí a nevidomým občanům,

e) o přiznání mimořádných výhod,[21])

f) o poskytování bezúročných půjček,

g) o přijetí do ústavů sociální péče, které spravuje, o ukončení pobytu v nich, o přemístění do jiných ústavů, které spravuje, o úhradě za služby v ústavech poskytované a o případné úhradě za služby poskytované v ostatních zařízeních sociální péče, pokud je spravuje,

h) o poskytování pečovatelské služby, kterou zabezpečuje, a o úhradě za ni.

§ 35

zrušen

§ 36

zrušen

Díl šestý
Péče o staré občany

Působnost obcí

§ 37

(1) Obec v samostatné působnosti

a) rozhoduje o přijetí do ústavů sociální péče, které spravuje, o ukončení pobytu v nich, o přemístění do jiných ústavů, které spravuje, o úhradě za služby v ústavech poskytované a o případné úhradě za služby poskytované v ostatních zařízeních sociální péče, pokud je spravuje,

b) zabezpečuje účast starých občanů na společném stravování,

c) napomáhá zapojení starých občanů do kulturního a společenského života,

d) podílí se na řešení otázek bydlení starých občanů.

(2) Obec v přenesené působností rozhoduje

a) o poskytování příspěvku na společné stravování,

b) o poskytování pečovatelské služby, kterou zabezpečuje, a o úhradě za ni,

c) o poskytování jednorázových peněžitých a věcných dávek.

§ 38

Pověřený obecní úřad[11]) dále rozhoduje

a) o poskytování opakujících se peněžitých dávek,

b) o poskytování příspěvku na rekreaci a příspěvku na lázeňskou péči nepracujícímu důchodci.

§ 39
Působnost okresních úřadů

Okresní úřad rozhoduje

a) o přijetí do ústavů sociální péče, které spravuje, o ukončení pobytu v nich, o přemístění do jiných ústavů, které spravuje, o úhradě za služby v ústavech poskytované a o případné úhradě za služby poskytované v ostatních zařízeních sociální péče, pokud je spravuje,

b) o poskytování pečovatelské služby, kterou zabezpečuje, a o úhradě za ni.

Díl sedmý
Péče o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc

Působnost obcí

§ 40

Obec v samostatné působnosti

a) působí k překonávání nepříznivé životní situace občanů, kteří potřebují zvláštní pomoc,

b) poskytuje občanům, kteří potřebují zvláštní pomoc, zejména dětem a mládeži, systematickou výchovnou a poradenskou péči v zařízeních sociální péče, která spravuje.

§ 40a

Pověřený obecní úřad[11]) dále rozhoduje

a) o poskytování příspěvků a věcné pomoci občanům, jejichž životní potřeby nejsou zabezpečeny příjmy z výdělečné činnosti nebo jinými příjmy, popřípadě dávkami a příslušný orgán jim nemůže zajistit vhodné zaměstnání,

b) o poskytování příspěvků a věcné pomoci občanům, kteří se přechodně ocitli v mimořádně obtížných poměrech, nebo v nich žijí, a nemohou je překonat vlastním přičiněním.

§ 41
Působnost okresních úřadů

Okresní úřad

a) rozhoduje o poskytování bezúročných půjček občanům, kteří potřebují zvláštní pomoc,

b) poskytuje občanům výchovnou a poradenskou péči při řešení jejich sociálních problémů.

Díl osmý
Péče o občany společensky nepřizpůsobené

§ 42
Působnost obcí

Obec v samostatné působnosti poskytuje podle svých možností občanům společensky nepřizpůsobeným, kteří mají v obci trvalý pobyt,

a) pomoc při překonávání jejich obtížných životních poměrů,

b) ubytování, popřípadě další péči v zařízeních sociální péče, která spravuje.

§ 43
Působnost okresních úřadů

Okresní úřad

a) rozhoduje
   1. o poskytování peněžitých a věcných dávek,
   2. o poskytování bezúročných půjček,

b) poskytuje
   1. výchovnou, poradenskou a psychoterapeutickou péči,
   2. ubytování, popřípadě další péči v zařízeních sociální péče, která spravuje.

c) koordinuje péči o občany společensky nepřizpůsobené.

§ 44

zrušen

Díl devátý
Zařízení sociální péče

§ 45

Pro poskytování služeb sociální péče se zřizují tato účelová zařízení:

a) ústavy sociální péče,

b) manželské a předmanželské poradny,

c) domovy pro matky s dětmi,

d) zvláštní zařízení pro výkon pěstounské péče,

e) stanice pečovatelské služby pro děti,

f) zařízení pro občany, kteří potřebují zvláštní pomoc,

g) zařízení pro občany společensky nepřizpůsobené,

h) kluby důchodců,

ch) samostatné jídelny s vlastní kuchyní pro důchodce,

i) zařízení pečovatelské služby, zejména zařízení pro denní pobyt starých občanů, střediska osobní hygieny a prádelny pečovatelské služby.

§ 46

(1) Zřizování zařízení sociální péče uvedených v § 45, s výjimkou zařízení sociální péče uvedených v § 2 odst. 1 písm. f), náleží do působnosti obcí[22]) a okresních úřadů.[23])

(2) Zařízení sociální péče uvedená v § 45 písm. a), c), e) až i) mohou orgány, které je zřizují, slučovat ve společném zařízení za předpokladu, že dojde k účelnému poskytování služeb sociální péče.

§ 47

Obce[22]) mohou pro zabezpečování některých služeb sociální péče zřídit ústav sociálních služeb.

§ 48

Zařízení sociální péče uvedená v § 45 písm. a) až g) mohou být zrušena a jejich objekty odňaty svému účelu jen se souhlasem ministerstva; to neplatí, jde-li o zařízení sociální péče zřízená obcemi. Ustanovení předchozí věty platí, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

§ 49

zrušen

§ 50

zrušen

§ 51

O přijetí do zařízení sociální péče uvedených v § 2 odst. 1 písm. f), o přemístění do jiného zařízení, o ukončení pobytu a o úhradě za služby v nich poskytované rozhoduje vedoucí zařízení.

Díl desátý

§ 51a

(1) V hlavním městě Praze dále

a) magistrátní úřad[24])

1. vykonává působnost pověřeného obecního úřadu a okresního úřadu,
2. organizuje náhradní rodinnou péči,
3. může zřizovat a spravovat zařízení sociální péče a ústavy sociální péče, které vykonávají diagnostickou službu,

b) rada zastupitelstva[24]) zřizuje jako zvláštní orgán komisi péče o rodinu a děti.[8])

(2) Hlavní město Praha může stanovit ve Statutu hlavního města Prahy[25])

a) které městské části mohou zřizovat jako zvláštní orgán komisi péče o rodinu a děti,

b) které úkoly v přenesené působnosti podle tohoto zákona budou vykonávat městské části.

(3) Ke schválení Statutu hlavního města Prahy nebo jeho změny v části podle odstavce 2 písm. b) je třeba předchozí souhlas vlády České republiky.

ČÁST TŘETÍ
SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

§ 52
Pokuty a penále

(1) Pokuty a penále v případech stanovených obecně závaznými právními předpisy o sociálním zabezpečení ukládají v rámci své působnosti okresní správy sociálního zabezpečení. Výnos z pokut a penále je příjmem státního rozpočtu České republiky.

(2) Okresní úřady ukládají pokuty v rámci své působnosti za porušení předpisu o sociálním zabezpečení upravujících sociální péči. Výnos z pokut je příjmem rozpočtu těchto okresních úřadů.

§ 53
Zvláštní příjemce

Obec

a) rozhoduje o ustanovení zvláštního příjemce dávky důchodového zabezpečení a dávky sociální péče v případech stanovených zákonem o sociálním zabezpečení[46]) a o jeho uvolnění,

b) dohlíží, jak zvláštní příjemce plní své povinnosti.

Ustanovení o řízení

§ 54

(1) Obecné předpisy o správním řízení se nevztahují na řízení

a) o odstraňování tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení,

b) o poskytování lázeňské péče podle předpisů o sociálním zabezpečení,

c) o dávkách nemocenského pojištění a rodičovském příspěvku, s výjimkou případů uvedených v § 8 písm. a) č. 3, 4 a 6,

d) o poskytování jednorázových peněžitých a věcných dávek podle § 32 odst. 2 písm. c), § 37 odst. 2 písm. c), § 40a písm. a) a b), § 43 písm. a) č. 1 a o příspěvku na společné stravování podle § 32 odst. 2 písm. a), a § 37 odst. 2 písm. a), jakož i o úkonech pečovatelské služby zajišťujících nezbytné životní potřeby, které jsou poskytovány bezplatně, pokud řízení o těchto dávkách a službách bylo zahájeno z podnětu orgánu sociálního zabezpečení, nebo jestliže řízení zahájené na návrh skončí příznáním dávky nebo služby v požadovaném nebo v právním předpise vymezeném rozsahu,

e) o poskytnutí jednorázového peněžitého příspěvku podle § 14 odst. 2 a příspěvku poskytovaného organizacím a občanům na úhradu nákladů za sociální služby podle § 14 odst. 3.

(2) Zjistí-li orgán sociálního zabezpečení v řízení podle odstavce 1 písm. d) zahájeném na návrh, že dávku nebo službu nemůže přiznat vůbec nebo v požadovaném rozsahu, nebo že by přiznáním dávky nebo služby mohly vzniknout právní povinnosti občanu, kterému má být dávka nebo služby příznána, nebo jinému občanu, postupuje se podle obecných předpisů o správním řízení.

(3) V případech uvedených v odstavci 1 písm. a) a b) se žádost podává u okresní správy sociálního zabezpečení příslušné podle místa trvalého pobytu žadatele, s výjimkou řízení podle odstavce 1 písm. a), kdy se v případech, že se jedná o dávky nemocenského pojištění řídí místem útvaru organizace (závodu, malého závodu, zemědělského družstva), ve kterém je vedena evidence mezd. V případech uvedených v odstavci 1 písm. c) se žádost podává u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení (§ 9). Uchazeči o zaměstnání podávají žádost vždy u okresní správy sociálního zabezpečení příslušné podle místa jejich trvalého pobytu.

(4) V případech uvedených v odstavci 1 písm. d) a e) se místní příslušnost obcí a okresních úřadu řídí místem trvalého pobytu občana.

(5) V řízení podle odstavce 1 písm. a), c) a d) se přiměřeně použijí ustanovení § 49 a 50 správního řádu[26]) o lhůtách.

§ 55

Odkladný účinek nemá odvolání proti rozhodnutí, které okresní úřad předběžně učiní ve prospěch nezletilého dítěte podle § 19 písm. a) č. 1 a proti rozhodnutí, jímž byla dávka nemocenského pojištění a sociální péče odňata nebo snížena, nebo jímž byla zastavena její výplata anebo jímž byla dávka přiznána v menším než požadovaném nebo v právním předpise vymezeném rozsahu.

§ 56

(1) Odchylně od obecných předpisů o správním řízení[48]) se místní příslušnost okresních správ sociálního zabezpečení řídí

a) místem pracoviště účastníka řízení, jestliže posuzuje invaliditu, částečnou invaliditu nebo změněnou pracovní schopnost a je-li na tomto pracovišti Závodní ústav národního zdraví nebo zařízení Ústavu železničního zdravotnictví,

b) místem útvaru organizace (závodu, malého závodu, zemědělského družstva), ve kterém je vedena evidence mezd, jestliže rozhoduje o dávkách nemocenského pojištění, s výjimkou rozhodování o dávkách nemocenského pojištění občanů se změněnou pracovní schopností připravujících se pro pracovní uplatnění,

c) sídlem speciální školy, jestliže účastníkem řízení je žák této školy, jde-li o posouzení změněné pracovní schopnosti,

d) sídlem, popřípadě místem pravidelného výjezdního zasedání lékařské komise[49]) v oboru působnosti federálního ministerstva národní obrany, federálního ministerstva vnitra, ministerstva vnitra České republiky nebo ministerstva spravedlnosti České republiky, jde-li o posouzení zdravotního stavu[50]) příslušníka ozbrojených sil z povolání, Sboru národní bezpečnosti a Sboru nápravné výchovy České republiky, s výjimkou kontrolní lékařské prohlídky poživatele důchodu, jehož služební poměr skončil,

e) sídlem nápravně výchovného ústavu, popřípadě ústavu pro výkon vazby, jde-li o posouzení zdravotního stavu občana v době výkonu trestu odnětí svobody, popřípadě vazby.

(2) Odchylně od obecných předpisů o správním řízení se místní příslušnost obcí a okresních úřadů ve věcech sociální péče řídí

a) místem obce nebo okresního úřadu, který spravuje ústav nebo jiné zařízení sociální péče, do kterého má být občan přijat,

b) místem obce nebo okresního úřadu, v jehož obvodu se zdržuje nezletilé dítě, jestliže řešení otázek jeho výchovy a výživy nesnese odkladu.

(3) Ve věcech, ve kterých podle tohoto zákona rozhoduje nebo činí opatření obec, se žádost o dávku nebo službu sociální péče podává obecnímu úřadu. V ostatních případech, ve kterých rozhoduje nebo činí opatření pověřeny obecní úřad nebo okresní úřad, se žádost podává tomuto orgánu.

(4) Žádost o pohřebné po osobě samostatně výdělečně činné se podává u okresní správy sociálního zabezpečení, u které byl zemřelý přihlášen k sociálnímu zabezpečení. Žádost o pohřebné po nepracujícím důchodci se podává u okresní správy sociálního zabezpečení, v jejímž obvodu měl zemřelý trvalý pobyt.

(5) Žádost o zaopatřovací příspěvek se podává okresní správě sociálního zabezpečení, v jejímž obvodu má člen rodiny vojáka trvalý pobyt. Žádost o příspěvek na úhradu za užívání bytu vojáka se podává okresní správě sociálního zabezpečení, v jejímž obvodu měl voják trvalý pobyt před nástupem služby v ozbrojených silách.

§ 56a

Rozhoduje-li orgán sociálního zabezpečení na základě posudku posudkové komise okresní správy sociálního zabezpečení nebo ministerstva, kterým byl zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav účastníka řízení, vyznačí na rozhodnutí dobu jeho platnosti; to neplatí, jde-li o důchody podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem a zvýšení důchodu pro bezmocnost.

§ 56b
Součinnost orgánů a organizací

Orgány a organizace jsou povinny vyhovět v mezích své působnosti žádostem orgánů sociálního zabezpečení ve věcech sociálního zabezpečení a podávat jim bezplatně sdělení pro jeho provádění a správu.

ČÁST ČTVRTÁ
PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 57

(1) Působnost národních výborů při rozhodování o přerušení zaměstnání (pojištění) z vážných důvodů a o skončení zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie ze zdravotních a jiných vážných důvodů pro posuzování důchodových nároků podle předpisů platných před 1. říjnem 1988 se řídí právními předpisy platnými před účinností tohoto zákona*).

(2) Tímto zákonem není dotčena působnost místních národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení, jestliže ji podle předpisů dříve platných okresní národní výbor[51]) přenesl na místní národní výbor.

§ 58

Ministerstvo v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány stanoví vyhláškou

a) podrobnosti o poskytování dávek a služeb sociální péče a výši dávek sociální péče s výjimkou vdoveckého příspěvku, příspěvku na rekreaci dětí důchodce, zaopatřovacího příspěvku, příspěvku na úhradu za užívání bytu vojáka a dávek a služeb poskytovaných občanům se změněnou pracovní schopností,

b) postup orgánů sociálního zabezpečení při poskytování lázeňské péče podle předpisů o sociálním zabezpečení,

c) podmínky pro zřizování a rozsah činnosti zařízení sociální péče, pro přijímání občanů do účelových zařízení sociální péče a ukončení pobytu v nich a upraví výši úhrady za poskytované služby,

d) podmínky pro poskytování odměny dobrovolným pracovníkům pečovatelské služby a její výši,

e) druhy ústavů sociální péče a ostatních zařízení sociální péče a rozsah služeb v nich poskytovaných,

f) podrobnosti o součinnosti orgánů státní zdravotní správy s orgány sociálního zabezpečení při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti občanů,

g) podrobnosti o složení a jednání posudkových komisí okresních správ sociálního zabezpečení a ministerstva,

h) podrobnosti o činnosti okresních správ sociálního zabezpečení v důchodovém řízení,

ch) podrobnosti o složení a jednání komisí péče o rodinu a děti,

i) podrobnosti k provozování sociálních služeb organizacemi a občany.

§ 59

Zrušuje se zákon České národní rady č. 129/1975 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení, ve znění zákonného opatření předsednictva České národní rady č. 78/1979 Sb., zákonného opatření předsednictva České národní rady č. 10/1982 Sb., zákona České národní rady č. 49/1982 Sb., zákona České národní rady č. 138/1982 Sb. a zákona České národní rady č. 119/1983 Sb.

§ 60
Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 1988.

Zákon České národní rady č. 125/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení, nabyl účinnosti dnem 1. května 1990. Zákon České národní rady č. 210/1990 Sb., o změnách v působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení a o změně zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, nabyl účinnosti dnem 1. září 1990. Zákon České národní rady č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, nabyl účinnosti dnem 24. listopadu 1990. Zákon České národní rady č. 459/1990 Sb., o změnách v působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, nabyl účinnosti dnem 30. října 1990. Zákon České národní rady č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a o působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, nabyl účinnosti dnem 1. února 1991. Zákon České národní rady č. 144/1991 Sb., o změnách v působnosti orgánů České republiky a o působnosti obcí v sociálním zabezpečení, nabyl účinnosti dnem 26. dubna 1991.

Burešová v. r.

1) § 142 až 145 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 110/1990 Sb. a zákona č. 180/1990 Sb.

2) § 2 odst. 1 písm. c) zákona o sociálním zabezpečení.
Zákon č. 103/1964 Sb., o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a zabezpečení matky a dítěte, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 240/1988 Sb.).
Zákon č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění zákona č. 16/1959 Sb., zákona č. 58/1964 Sb., zákoníku práce č. 65/1965 Sb., zákona č. 87/1968 Sb., zákona č. 88/1968 Sb., zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 8/1982 Sb., zákona č. 73/1982 Sb. zákona č. 148/1983 Sb., zákona č. 109/1984 Sb., zákona č. 51/1987 Sb., zákona č. 110/1990 a Sb. a zákona č. 180/1990 Sb.
Zákon č. 88/1968 Sb., o prodloužení mateřské dovolené, o dávkách v mateřství a přídavcích na děti z nemocenského pojištění ve znění zákona č. 99/1972 Sb., zákona č. 73/1982 Sb., zákona č. 57/1984 Sb., zákona č. 109/1984 Sb., zákona č. 51/1987 Sb., zákona č. 103/1988 Sb. a zákona č. 180/1990 Sb.

3) Část druhá zákona o sociálním zabezpečení.

4) Část třetí zákona o sociálním zabezpečení.

5) Zákon č. 107/1971 Sb., o mateřském příspěvku, ve znění zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 8/1982 Sb., zákona č. 110/1984 Sb., zákona č. 50/1987 Sb. a zákona č. 180/1990 Sb.

6) § 73a zákona o sociálním zabezpečení.

7) Zákon č. 32/1957 Sb., o nemocenské péči v ozbrojených silách, ve znění zákona č. 58/1964 Sb., zákona č. 87/1968 Sb., zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 8/1982 Sb., zákona č. 109/1984 Sb. a zákona č. 180/1990 Sb.
Zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti, ve znění zákona č. 63/1983 Sb.

8) § 9 odst. 2 zákona České národní rady č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících.

9) § 43 odst. 2 zákona o rodině.

10) § 2 zákona č. 117/1966 Sb., o některých důsledcích zanedbávání péče o děti, ve znění zákona č. 99/1972 Sb.

11) § 60 písm. c) zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení).
Nařízení vlády České republiky č. 475/1990 Sb., kterým se určují pověřené obecní úřady.

12) § 46 zákona o rodině.

13) § 100 zákona o rodině.
§ 74 zákona o sociálním zabezpečení.

14) Zákon č. 50/1973 Sb., o pěstounské péči, ve znění pozdějších předpisů.

15) § 79 odst. 2 a § 83 odst. 2 zákona o rodině.

16) § 43 odst. 2 písm. b) zákona o rodině.

17) § 45 odst. 3 zákona o rodině.

18) § 44 zákona o rodině.

19) § 291 až 301 trestního řádu.

20) § 8 odst. 2 zákona č. 50/1973 Sb.

21) § 86 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení.

22) § 14 odst. 2 písm. b) zákona České národní rady č. 367/1990 Sb.

23) § 67 zákona České národní rady č. 367/1990 Sb.

24) § 22 odst. 1 zákona České národní rady č. 418/1990 Sb., o hlavním městě Praze.

25) § 8 odst. 4 a § 20 zákona České národní rady č. 418/1990 Sb.

46) § 102 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení.

26) Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

48) § 7 odst. 2 správního řádu.

49) § 144 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení.

50) § 144 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení.

*) Viz též čl. II bod 2 zákona České národní rady č. 144/1991 Sb., o změnách v působnosti orgánů České republiky a o působnosti obcí v sociálním zabezpečení.

51) § 84 správního řádu.
§ 9 odst. 1 a § 10 odst. 2 vyhlášky Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 108/1964 Sb., o působnosti národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení.
§ 10 odst. 2 a § 12 odst. 2 vládního nařízení č. 59/1964 Sb., o úkolech národních výborů při péči o děti.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.